

‘Er is iets fundamenteels mis in ons land’

Posted on 23 januari 2021 by Redactie

Dit zijn fragmenten van de bijdrage van Pieter Omtzigt (CDA) aan het Tweede Kamer-debat over de kinderopvangtoeslag-affaire, 19 januari 2021.

De drie constateringen van de parlementaire ondervragingscommissie waren de hardste die de CDA-fractie gezien heeft in onderzoeken en enquêtes van de Kamer in de afgelopen 70 jaar. De rechtsstaat is in het geding. De regering heeft de Kamer ontijdig, onjuist en onvolledig geïnformeerd, en dat bij herhaling. En openheid, volledigheid en transparantie waren niet de leidende principes richting de Kamer en de pers en bij het samenstellen van dossiers voor rechtbanken. Dit is in meerdere gevallen ingegeven door gewenste politieke of juridische uitkomsten. Vrij vertaald: ze hebben niet de waarheid gesproken, zelfs niet bij de rechter, en ze hebben stukken in dossiers achtergehouden om er maar voor te zorgen dat de ouders geen gelijk kregen. Een grote groep ouders en hun kinderen stond machteloos tegenover machtige instituten van de rechtsstaat. Vrij vertaald: tienduizenden ouders zijn jarenlang vermalen, met gruwelijke resultaten voor privélevens. Zij hebben geen enkele, maar dan ook geen enkele bescherming gehad van de rechtsstaat of zijn

instituties.

Onafhankelijker

Deze problemen van de ouders zijn niet alleen ontstaan door problemen bij de regering en de Belastingdienst, maar juist ook doordat andere instellingen niet ingrepen, rechters, de Ombudsman en de media, en niet in de laatste plaats doordat de Tweede Kamer zowel als wetgever als als controleur tekortgeschoten is. Wij erkennen dat en vinden dat een groep Kamerleden wanneer het rapport van de commissie-Bosman uitkomt, voorstellen moet doen. Wijzelf denken aan dat we onafhankelijker moeten zijn van regeerakkoorden en grote klimaatakkoorden, meer tijd voor wetsbehandelingen moeten nemen en de commissie voor de Rijksuitgaven moeten heroprichten.

Zie antwoord 8

Ik had hier willen laten zien hoe dingen zwart gemaakt zijn, maar in dit dossier is, sinds wat er met minister Van der Steur gebeurd is, alles wit gemaakt, dus het effect is minder. In de interne documenten staat ook dat ze, om dat effect van de heer Omtzigt te vermijden, het nu ook in het wit doen. Maar je dacht dat ze het beter zouden doen. Je dacht dat ze het beter zouden doen. Gisteravond kregen wij antwoord op Kamervragen die waren ingezonden op 23 december. Ik zal het u besparen, maar antwoord 9 is: zie antwoord vraag 8. Antwoord 10: zie antwoord vraag 8. Antwoord 11: zie antwoord vraag 8. Antwoord 12: zie antwoord vraag 8. Dat gaat door tot antwoord 24. Identieke antwoorden. Daar staat gewoon bij: wij vinden het niet zinnig om dit antwoord te geven. Dit is de nieuwe Ruttedoctrine. De nieuwe Ruttedoctrine. “Wij hebben hem gehad; we nemen er afstand van en we hebben hem opnieuw weer ingevoerd.” Dus mijn vraag aan de premier is: neemt hij afstand van die Ruttedoctrine en krijg ik hier binnen twee dagen volledig antwoord op, of zijn we gek geworden?

Macht en tegenmacht functioneert niet

Ik moet ook heel eerlijk zeggen — daar kom ik zo meteen op — dat ik onderzoek heb gedaan op Malta, zoals u weet. Ik kwam daar een staat tegen die niet functioneerde. Heel lang heb ik het voor onmogelijk gehouden om een vergelijking tussen Malta en Nederland te maken, maar bij ons functioneert iets anders niet: macht en tegenmacht. Er is hier zo’n innige band tussen het kabinet en de Tweede

Kamer dat, als je een moeilijke vraag hebt, jij het probleem bent in het kabinet. Er is zo'n innige band tussen het kabinet en de pers dat er wel vragen aan het kabinet gesteld zijn door moedige journalisten als Jan Kleinnijenhuis en Pieter Klein, maar dat die 20.000, 30.000 ouders — wat zeg ik; 100.000, want het waren allemaal gezinnen — nooit in beeld zijn gekomen in ons land. Er is iets fundamenteels mis in ons land, iets fundamenteels in de checks-and-balances.

Onze kliek in Den Haag

En het gaat verder. De rechtspraak beschermt niet. De belangenorganisaties eten allemaal uit de staatsruif. Allemaal! Die noemen wij belangenorganisaties. Maar weet je wat er gebeurt? Ze zeggen weleens wat, maar je hoort ze nooit keihard zeggen: en nu is het afgelopen! En waarom? Omdat dan de subsidie stopt. Ik kan u de voorbeelden daarvan geven. Wij hebben de Staat zo ingericht dat onze kliek in Den Haag — ik zeg "onze", maar hoewel ik een van de langstzittende Kamerleden ben, doe ik mijn best om daarbuiten te blijven — meer kijkt naar de partijvoorzitter dan naar de kiezer. Dat zullen we moeten veranderen. Daar ligt een bredere agenda onder dan alleen zeggen: er was één belastingambtenaar. Was het maar één belastingambtenaar, die ik kon vinden. Was het maar één minister. Dat is precies waarom ik al vier jaar zeg: dat opstappen kan me niet schelen. Waarom zeg ik dat? Omdat het niet één persoon is. We hebben een structuur en een systeem gecreëerd waarin van alles centraal staat, maar niet de hardwerkende Nederlandse burger. Die staat alleen centraal in de verkiezingscampagne.

Hervorm het bestuursrecht

Voorzitter. De regering heeft veel goede voornemens voor zichzelf. Dat is positief. Maar als het niet gaat lukken, is er geen extra rechtsbescherming geregeld voor de burger. Met het huidige pakket maatregelen wordt erop vertrouwd dat de overheid zichzelf verbetert. Dat kan lukken, maar het kan ook mislukken. Vandaar ook mijn voorstel: bereid een extra pakket voor, voor wanneer de burger weer vermalen dreigt te worden. Hervorm het bestuursrecht, waarover wij de hoogste rechter hoorden zeggen dat dit ervan uitgaat dat de overheid gelijk heeft. Bestuursrecht is niet geschikt voor toeslagen. Die moeten onder belastingrecht vallen. Heel veel zaken zijn onder bestuursrecht terechtgekomen, waarbij er eigenlijk betere rechtsbescherming van de burger had moeten zijn. Kunnen we daar een hervorming van zien?

Alsnog een lintje voor klokkenluider?

Kom met een brede en nieuwe klokkenluidersregeling. Er is iemand ontslagen in dit dossier; dat klopt. Dat was de klokkenluider. Knap hoor. Hij was de eerste die ontslagen werd hier. Kan deze man alsnog een lintje krijgen, in plaats van zijn ontslagbrief? Kunnen we dus echt een betere klokkenluidersregeling hebben, een regeling die ergens op lijkt, die rijksbreed is en die ook geldt voor mensen met een tijdelijk contract?

Wanneer kunnen wij de belastingombudsman tegemoetzien? Die werkt in andere landen goed, want die heeft overzicht over waar het misloopt. Als 1.000 ouders geklaagd hadden bij een belastingombudsman dat dit misging, dan ben ik ervan overtuigd dat er een krachtiger signaal geweest was. Mijn vraag aan de regering is of deze voorstellen voor de formatie klaar kunnen zijn.

Nieuw sociaal contract

Maar er is meer nodig om het geschonden vertrouwen te herstellen. Ik zal binnenkort wat voorstellen doen voor een nieuw sociaal contract. Functioneert het stelsel van macht en tegenmacht in Nederland? Functioneert de Nederlandse rechtsstaat? De Staat en de instituties hebben in dit geval namelijk gruwelijk gefaald. Acht de regering het wenselijk een staatscommissie op te richten, niet alleen, zoals ze nu doet, over democratie, maar ook over de rechtsstaat zelf? Ik had een paar jaar geleden niet gedacht dat ik het ooit zou voorstellen.